

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Jesús Moncada a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/jesus-moncada> >

Jesús Moncada

L'home i les seves lletres

Vaig conèixer en Jesús Moncada quan feia poc que havia arribat de la seva Mequinensa natal i vam establir relacions de treball en una mateixa empresa. En Moncada encara estava trasbalsat pel canvi geogràfic i es presentava a si mateix com a un jove bàrbar, un pic ferotge, com si es proposés reforçar amb paraules la seva pilositat facial: una abundosa barba negra i un bigoti que hi fa joc. En el tracte, en Moncada semblava voler remarcar la primera impressió que produïa, amb una manera directa d'enfocar els temes i una aparent brusquedat que fugia dels circumloquis. Ara bé: vaig descobrir de seguida que aquell jove de la franja catalana d'Aragó no aconseguiria mai de donar una imatge de barbàrie, sinó tot al contrari. En la seva vida quotidiana, més aviat fa pensar en un tòpic ciutadà anglès. Fuma amb pipa dins uns horaris rigorosament establerts (mai abans de l'hora fixada!), i tria les mixtures de tabac fixant-s'hi molt, no les encén així com així. És un fanàtic del te, però no pas de qualsevol, sinó d'unes procedències i d'unes marques determinades, que a vegades va a comprar molt lluny del lloc on viu. I planifica el seu temps sense deixar cap hora a l'atzar, és un home de compromisos acceptats i puntualment acomplerts, a la manera d'allò que abans en deien un senyor i que ara tendeix a desaparèixer. Però si ens pensàvem que amb aquests detalls havíem completat el quadre aniríem ben errats, perquè Jesús Moncada és una persona de grans abandaments, un apassionat. No passa de res i s'interessa vivament per tot. Pinta, dibuixa i escriu, sense prendre's res a la lleugera, posant-hi els cinc sentits. S'amoïna per la pàtria i per la marxa de la civilització, participa activament i pateix per tot allò que val la pena de patir-hi, sense inhibir-se de rumiar solucions.

Aquestes confidències, d'un amic parlant d'un amic, poden semblar gratuïtes en uns mots preliminars diguem-ne de presentació. Però penso que no ho són, perquè tot el que he dit es reflecteix en la seva narrativa i, fins a cert punt, en donen alguna clau.

Hi ha altres fets, segurament tant o més importants, que determinen la personalitat d'aquest escriptor. En Jesús Moncada ha passat per l'experiència de veure desaparèixer sota les aigües (i escombrat per profundes transformacions socioeconòmiques) el món de la seva infantesa. Era un món bigarrat, ple de caràcter: la Mequinensa de les mines de lignit i de la navegació fluvial, amb terres d'horta, petits nuclis ramaders i una caça abundant. Minaires, llaüters i hortolans dedicaven els lleures a caçar conills, perdius, senglars (i a vegades cèrvols), la qual cosa donava lloc a converses de cafè molt animades, en el transcurs d'unes partides de cartes memorables. Dos rius, l'Ebre i el Segre, unien Mequinensa amb els centres de la seva activitat comercial, i en aquesta confluència, ajocat a les dues ribes, el poble antic havia vist transcórrer els segles amb una immutabilitat trencada, només, per les guerres i pels canvis polítics. Els costums i l'idioma nostre persistien a desgrat de mutacions imposades lluny d'allí. Administrativament, Mequinensa depèn de Saragossa, però mira de cara a Lleida. Una divisió de vides i d'interessos que sempre marca el caràcter dels homes, però que Mequinensa aguantava tot conservant la fesomia essencial.

De cop i volta, el progrés, amb l'aire que pren a vegades d'atropellar-ho tot, va acabar amb unes cases i uns carrers que havien sobreviscut a les guerres entre cristians i almoràvids, la del francès,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Jesús Moncada a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/jesus-moncada> >

les carlines i la guerra civil espanyola. L'antiga Mequinensa havia d'ésser sacrificada a la construcció del pantà de Riba-roja i va quedar negada per l'aigua dels dos rius, es convertí en una vila fantasma, amb les pedres velades per reverberacions submarines. En Jesús Moncada va sofrir aquest procés com si sentís que li robaven els records de la seva infantesa, en va fer un drama personal. Residia a Barcelona, però ell, que estima de cor la seva terra i la seva família, feia anades i vingudes freqüents i, a cada retorn, es mostrava dolgut i entristit per una pèrdua sentimental irreparable. Si ho esmento ara, en obrir les portes d'una lectura, és perquè estic convençut que això fou una de les causes, potser la més poderosa, que incitaren en Moncada a escriure. Volia rescatar amb la paraula alguna cosa molt entranyable que li prenien, i deixar-ne constància escrita perquè no es perdés del tot. Les primeres narracions que em va donar a conèixer reflectien aquest estat d'esperit i em van interessar profundament. Significaven una aportació molt personal, molt considerable, a la nostra literatura.

Però els motius apuntats eren tan sols una incitació -ho repeteixo- perquè en Moncada no es proposa d'ésser un escriptor costumista, ancorat en un llenguatge sota l'empar d'enriquidores formes dialectals. Les seves inquietuds van més enllà i se sent atret, també, per altres desafiaments. El preocupen amb plena consciència el país, l'idioma, els tombants de l'època i, és clar, l'home baquejat per tots els elements que sovint el desborden. Ho fa acostant-s'hi amb un desig de comprensió a través de la tendresa i d'una espurna d'humor, amb tocs de tremendisme (sagaçment distribuïts) que fan de contrapunt a la desemparança dels personatges. El resultat és altament gratificador: hi ha contes que podrien figurar amb plena dignitat en qualsevol antologia del gènere i els altres, tota la resta, retenen amb viva l'atenció del lector.

Pere Calders, pròleg a Jesús Moncada, *Històries de la mà esquerra* (Barcelona, La Magrana, 1981)

Copyright text © 1981 La Magrana i hereus de l'autor

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Hiperenciclopèdia

<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0043325.xml>

 WEB: A la Viquipèdia

Biografia, obra i enllaços sobre l'autor a l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Jesús_Moncada

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Moncada+Jes%C3%BAs&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/a?SEARCH=Moncada%2C+Jesus&sortdropdown=-&searchscope=23

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C__SJes%C3%BAs%20Moncada__Orightresult

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Jesús Moncada a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/jesus-moncada> >

__U1?lang=cat&suite=pearl

 WEB: Articles de l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Moncada%2C+Jes%C3%BAs&f=author&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

 WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Moncada%2C+Jes%C3%BAs&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

 WEB: Moncada, a WorldCat

Informació bibliogràfica a la xarxa de biblioteques gestionada per l'OCLC (Online Computer Library Center, Inc.)

http://www.worldcat.org/search?q=%22jes%C3%BAs+moncada%22&qt=results_page

Tast de textos

Text

 PDF: Calaveres atònites (1999)

Primeres pàgines d'aquest recull de narracions.

<http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000040198&page=1>

 PDF: Camí de sirga (1988)

Primeres pàgines de la novel·la.

<http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000087793&page=1>

 PDF: Històries de la mà esquerra (1981)

Primeres pàgines del recull.

<http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000128040&page=1>

 WEB: Fragment de Camí de Sirga

Un fragment dins de la pàgina d'Andreu Sotorra.

<http://www.andreusotorra.com/vinyetaliteraria/docus/moncadaj.html>

 WEB: Moncada a Google Books

https://lletra.uoc.eduhttps://www.google.es/?gws_rd=ssl#q=inauthor:jes%C3%BAs+moncada&tbm=bks

Els lectors llegeixen

 AUDIO: Jordina Sala Branchadell llegeix 'Paraules des d'un oliver', de Jesús Moncada

<http://soundcloud.com/jordinasb85/paraules-des-dun-oliver>

 AUDIO: Caputxeta d'Artesa llegeix 'Nigra sum', de Jesús Moncada

<http://soundcloud.com/lletra/nigra-sum-de-jes-s-moncada>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Jesús Moncada a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/jesus-moncada> >

Comentaris sobre l'autor

Crítica

 WEB: Jesús Moncada a l'AELC

Biografia, informacions, publicacions.

<http://www.escriptors.cat/autors/moncadaj/index.php>

 WEB: Espais literaris Jesús Moncada

Pàgina molt completa dedicada a l'autor, inclou biografia, crítica i un ampli recull de textos.

<http://www.jesusmoncada.cat/>

 WEB: Moncada traduït

Biografia, comentaris sobre l'obra, bibliografia i una selecció de textos traduïts. A Visat (PEN Català).

<http://www.visat.cat/traduuccions-literatura-catalana/cat/autor/5/jesus-moncada.html>

 PDF: El món perdut de Jesús Moncada

Conferència d'Emili Bayo sobre la narrativa breu de Jesús Moncada, dins Seminari didàctic El gust per la lectura.

http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/191ba8b8-f65b-4378-9153-ca3f449e4880/onf_Moncada.pdf

 PDF: Metaficció irònica a *Estremida memòria*

Un estudi de Carme Gregori, a *Caplletra*, 41 (tardor de 2006).

http://www.uv.es/ironialitcat/metaficccio_ironica_moncada.pdf

 PDF: *Camí de sirga que no es pot recórrer a peu*

Article de Simona Skrabec sobre les tècniques narratives emprades a la novel·la *Camí de sirga*. A *Els Marges*, 76 (primavera 2005).

<https://lletra.uoc.eduhttps://www.raco.cat/index.php/Marges/article/viewFile/142014/193543>

 PDF: Els dotze articles de Moncada

Carles Bellsolà parla sobre el recull d'articles *Cabòries estivals*. A *l'Avui* (18/11/2004).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03426.pdf>

 PDF: Proses d'història i circumstàncies

Pau Dito Tubau ressenya *Cabòries estivals*. A *l'Avui* (23/09/2004).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03240.pdf>

 PDF: Cabòries estivals

Unes vacances amb la lectura, i relectura, dels llibres de Jesús Moncada. Article d'Àlex Susanna a *l'Avui* (09/09/2004).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03203.pdf>

 WEB: El PHN de Jesús Moncada

Glossa d'Andreu Sotorra en l'entrega dels premis Cavall Verd 2001.

<http://www.andreusotorra.com/altres/publicacionscomentradio.html>

Diversos

 WEB: Ruta literària Jesús Moncada

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Jesús Moncada a LletraA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/jesus-moncada> >

A Google Maps.

https://lletra.uoc.eduhttps://www.google.com/maps/d/viewer?mid=zj8_y4k-u1qc.kjg1NX6HUXbE&hl=en_US

PDF: La memòria d'un món negat

Josep M. Muñoz entrevista Jesús Moncada, a *L'Avenç*, 288 (febrer de 2004).

<http://www.andreusotorra.com/vinyetaliteraria/gifsco/llobres/moncada.pdf>

WEB: Jsesús Moncada al Mapa literari català 2.0

Un projecte d'Endrets i Espais escrits. Inclou biografia i una ruta literària.

<http://www.mapaliterari.cat/ca/mapa/autor/74/jesus-moncada>

Propostes didàctiques

Recursos

WEB: El cafè de la Granota

Recurs digital amb propostes didàctiques al web d'Edicions 62.

http://www.grup62.cat/lecturanda/el_cafe_de_granota/

PDF: La Mequinensa de Jesús Moncada (*Històries de la mà esquerra, El Cafè de la Granota i Calaveres atònites*)

Dossier de Joan Chavarría, Jordi Dolç i Màrius Pont sobre aquestes narracions, dins el seminari didàctic *El gust per la lectura* (2000-2001).

http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/50650df8-58ba-4fc1-9348-8b508b5cb7cd/Moncada_2000.pdf

Viquilletra

WEB: Activitats sobre *El Cafè de la Granota*

Recull les activitats sobre aquesta obra elaborades pels estudiants d'ESO i Batxillerat dins el projecte Viquilletra (Departament d'Ensenyament - UOC).

http://lletra.uoc.edu/viquilletra/EI_Caf%C3%A8_de_la_Granota_de_l%27autor_Jes%C3%BAs_Moncada